

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Кафедра туризму та готельного господарства

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної і
навчальної роботи та рекрутації,

проф. Гаврилюк С. В. _____

Протокол № __ від _____ 2017 р.

ПРОГРАМА
нормативної навчальної дисципліни

ОСНОВИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

підготовки бакалавра спеціальності

241 „Готельно-ресторанна справа”, 242 „Туризм”

освітньої програми (спеціалізації)

Готельно-ресторанна справа, Туризм

Програма навчальної дисципліни „ОСНОВИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ”
підготовки бакалавра, галузі знань 24 „Сфера обслуговування”, спеціальностей 241
„Готельно-ресторанна справа”, 242 „Туризм”, за освітніми програмами Готельно-
ресторанна справа, Туризм

Розробники: д. геогр.н., проф. Фесюк В.О.

Рецензент: д. е. н, проф. Барський Ю.М.

**Робоча програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри
туризму та готельного господарства**

протокол № від 20 р.

Завідувач кафедри

проф. Ільїн Л.В.

**Робоча програма навчальної дисципліни
схвалена науково-методичною комісією географічного факультету**

протокол № від 20 р.

Голова науково-методичної
комісії факультету

Поручинський В.І.

**Робоча програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною радою
Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки**

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Таблиця 1.1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	24 „Сфера обслуговування” 241 „Готельно-ресторанна справа”, 242 „Туризм”, Готельно-ресторанна справа, Туризм Бакалавр	Нормативна
Кількість годин/кредитів 120/4		Рік навчання 1
		Семестр 1-ий
		Лекції 18 год.
		Практичні (семінарські) 28 год.
		Самостійна робота 66 год.
ІНДЗ: €	Консультації 8 год.	
	Форма контролю: екзамен	

Таблиця 1.2

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Заочна форма навчання	24 „Сфера обслуговування” 241 „Готельно-ресторанна справа”, 242 „Туризм”, Готельно-ресторанна справа, Туризм Бакалавр	Нормативна
Кількість годин/кредитів 120/4		Рік навчання 1
		Семестр 1-ий
		Лекції 6 год.
		Практичні (семінарські) 8 год.
		Самостійна робота 92 год.
ІНДЗ: €	Консультації 14 год.	
	Форма контролю: екзамен	

2. АНОТАЦІЯ КУРСУ:

Зростання вимог до підготовки і перепідготовки науково-педагогічних та наукових кадрів, а також до вищої професійної освіти вимагає якісно нового теоретичного і методичного забезпечення науково-дослідницької діяльності.

Провідне місце в системі багатоступеневої підготовки і перепідготовки наукових і науково-педагогічних кадрів посідають вищі навчальні заклади України. Знання методології, теорії, технології, методів та організації науково-дослідницької діяльності є базою для студентів, аспірантів, докторантів, здобувачів наукових ступенів, співробітників наукових підрозділів різного профілю, організаторів

науково-дослідницької діяльності всіх рівнів. Зростання вимог до професійної підготовки випускників вищих навчальних закладів потребує більш активного залучення до науково-дослідницької роботи студентів. Успішне володіння навичками дослідження і творчої роботи бакалаврами, спеціалістами і магістрами допомагає їм порівняно легко включатися в професійну діяльність, переводити наукові знання в площину практичного використання. У зв'язку з цим до навчальних планів більшості вищих навчальних закладів України включено спеціальні навчальні дисципліни з основ науково-дослідницької діяльності, введено елементи наукової творчості у фундаментальні, професійно орієнтовані та спеціальні дисципліни.

Мета вивчення курсу “Основи наукових досліджень” – висвітлення теоретичних основ, питань методики, технології та організації науково-дослідницької діяльності, тобто теоретичного й практичного підґрунтя для ефективного проведення наукових досліджень студентами. Оволодіння методологією і методами дослідження сприяє розвитку раціонального творчого мислення, оптимальній організації наукової творчості.

3. КОМПЕТЕНЦІЇ

До кінця навчання студенти будуть компетентними у таких питаннях: основні напрямки розвитку наукових досліджень в галузі природничих науки; значення науки і наукового знання; перетворення системи знань в науку; склад і логічна структура науки (основи, закони, основні поняття, гіпотези, теорії, ідеї); предмет науки, її методи, наукові факти; прийоми і специфіку розробки наукової теми; методика і технологія науково-дослідної роботи; основні джерела інформації; загальні вимоги і правила оформлення результатів наукових досліджень.

4. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Таблиця 2.1

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.
Змістовий модуль І. Специфіка науково-дослідницької діяльності. Загальна методологія наукової творчості					
Тема 1. Організація та методика наукових досліджень в галузі природничих наук. Предмет і завдання курсу	16	2	4	8	2
Тема 2. Основи методології науково-дослідної роботи. Специфіка науково-дослідницької діяльності	14	2	4	8	
Тема 3. Обґрунтування проблеми і вибір теми наукового дослідження	14	2	4	8	
Тема 4. Методика і технологія науково-дослідної роботи	14	2	4	8	
Тема 5. Джерела наукової інформації	12	2	2	8	
Разом за змістовим модулем 1	70	10	18	40	2
Змістовий модуль ІІ. Наукові праці: написання, оформлення. Підготовка					

публікацій, рефератів, доповідей					
Тема 6. Курсова, дипломна, магістерська роботи: написання, оформлення, захист	12	2	2	8	
Тема 7. Кандидатська, докторська дисертації: написання, оформлення, захист	12	2	2	8	
Тема 8. Звіти про науково-дослідну роботу і впровадження її результатів в практику	14	2	2	8	2
Тема 9. Організація науково-дослідної роботи в Україні	12	2	4	2	4
Разом за змістовим модулем 2	50	8	10	26	6
Усього годин	120	18	28	66	8

Таблиця 2.2

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.
Змістовий модуль I. Специфіка науково-дослідницької діяльності. Загальна методологія наукової творчості					
Тема 1. Організація та методика наукових досліджень в галузі природничих наук. Предмет і завдання курсу	16	2	2	10	2
Тема 2. Основи методології науково-дослідної роботи. Специфіка науково-дослідницької діяльності	14	2		10	2
Тема 3. Обґрунтування проблеми і вибір теми наукового дослідження	12		2	10	
Тема 4. Методика і технологія науково-дослідної роботи	12		2	10	
Тема 5. Джерела наукової інформації	12			10	2
Разом за змістовим модулем 1	66	4	6	50	6
Змістовий модуль II. Наукові праці: написання, оформлення. Підготовка публікацій, рефератів, доповідей					
Тема 6. Курсова, дипломна, магістерська роботи: написання, оформлення, захист	14		2	10	2
Тема 7. Кандидатська, докторська дисертації: написання, оформлення, захист	12			10	2
Тема 8. Звіти про науково-дослідну роботу і впровадження її результатів в практику	12			10	2
Тема 9. Організація науково-дослідної роботи в Україні	16	2		12	2
Разом за змістовим модулем 2	54	2	2	42	8
Усього годин	120	6	8	92	14

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

Таблиця 5.1

№ з/п	Тема	Кількість годин
1	Організація і проведення географічних досліджень Етапи географічного дослідження. Розробка програми дослідження. Характеристика окремих видів досліджень. Спостереження. Опитування. Експеримент. Формування вибіркової сукупності. Підготовка даних до обробки. Методика обробки одержаної інформації. Аналіз та інтерпретація одержаних даних.	16
2	Наука як система уявлень про світ Сутність науки. Етапи розвитку науки. Класифікація наук.	16
3	Теоретична основа наукових досліджень Структура наукової теорії. Функції наукової теорії. Класифікація наукових теорій. Географічна наука в системі природничих наук.	16
4	Методологія науково-дослідної роботи Поняття про методологію досліджень, види та функції наукових досліджень. Методи і техніка наукових досліджень. Методи досліджень на емпіричному й теоретичному рівнях.	18
	Разом	66

Таблиця 5.2

№ з/п	Тема	Кількість годин
1	Організація і проведення географічних досліджень Етапи географічного дослідження. Розробка програми дослідження. Характеристика окремих видів досліджень. Спостереження. Опитування. Експеримент. Формування вибіркової сукупності. Підготовка даних до обробки. Методика обробки одержаної інформації. Аналіз та інтерпретація одержаних даних.	24
2	Наука як система уявлень про світ Сутність науки. Етапи розвитку науки. Класифікація наук.	20
3	Теоретична основа наукових досліджень Структура наукової теорії. Функції наукової теорії. Класифікація наукових теорій. Географічна наука в системі природничих наук.	24
4	Методологія науково-дослідної роботи Поняття про методологію досліджень, види та функції наукових досліджень. Методи і техніка наукових досліджень. Методи досліджень на емпіричному й теоретичному рівнях.	24
	Разом	66
	Разом	92

6. ВИДИ (ФОРМИ) ІНДИВІДУАЛЬНИХ НАУКОВО-ДОСЛІДНИХ ЗАВДАНЬ (ІНДЗ)

Підготувати науково-дослідний реферат на одну із запропонованих тем обсягом до 25 сторінок друкованого тексту і належно оформити відповідно вимогам до такого виду робіт:

1. Наукова комунікація. Наукова школа.
2. Підготовка та атестація наукових і науково-педагогічних кадрів.
3. Докторантура. Аспірантура.
4. Організація творчої діяльності.
5. Робочий день науковця.
6. Робоче місце науковця.
7. Оргтехніка, технічні засоби наукової діяльності.
8. Ділове спілкування.
9. Ділове спілкування.
10. Фундаментальна, або філософська, методологія.
11. Загальнонаукова методологія.
12. Конкретнонаукова методологія.
13. Методи теоретичних досліджень.
14. Наукова публікація: поняття, функції, основні види.
15. Наукова монографія.
16. Наукова стаття.
17. Тези наукової доповіді.
18. Методика підготовки та оформлення публікації.
19. Техніка написання тексту.
20. Реферат.
21. Доповідь. Повідомлення.
22. Вступ, його композиція.
23. Мета і завдання дослідження.
24. Об'єкт і предмет дослідження.
25. Суть і види науково-технічної інформації.

7. РОЗПОДІЛ БАЛІВ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Таблиця 7.1

Поточний контроль (мах = 40 балів)										Модульний контроль (мах = 60 балів)		Загальна кількість балів	
Модуль 1					Модуль 2					Модуль 3			
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2					ІНДЗ	МКР 1		МКР 2
Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	Т 5	Т 6	Т 7	Т 8	Т 9					
4	3	3	3	3	3	3	3	3	5	10	30	30	100

Шкала оцінювання

Таблиця 7.2

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка	
	для екзамену	для заліку
90 – 100	Відмінно	Зараховано
82 – 89	Дуже добре	
75 - 81	Добре	

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Библиографическое описание документа. Общие требования и правила составления: ГОСТ 7.1-84. – Введ 01.01.86. – М.: Изд-во стандартов, 1985. – 71 с.

Білуха М.Т. Основи наукових досліджень: Підручник для студ. – К.: Вища школа, 1997. – 271 с.

Видання. Основні види та визначення: ДСТУ 3017-95. – Введ 23.05.95. – К Держстандарт України, 1995. – 45 с.

Документація. Звіти в сфері науки і техніки: Структура і правила оформлення: ДСТУ 3008-95. – Введ 23.03.95. – К.:Держстандарт України, 1995. – 38 с.

Інформація та документація. Скорочення слів в українській мові у бібліографічному описі. Загальні вимоги та правила: ДСТУ 3582-97. Введ 01.07.98. - К.:Держстандарт України, 1998. – 16 с.

Крушельницька О.В. Методологія та організація наукових досліджень: Навчальний посібник.– К.: Кондор, 2003. – 193 с.

Кузин Ф.А. Магистерская диссертация: Методика написания, правила оформления и порядок защиты: Практик. пособие для студ.-магистрантов. – М.:Ось, 1997. – 304 с.

Лудченко А.А. и др. Основы научных исследований: учебное пособие. – К.:Знання, КОО, 2000. – 114 с.

Мороз І.В. Структура дипломних, кваліфікаційних робіт та вимоги до їх написання, оформлення і захисту. – К, 1997. – 56 с.

Основы научных исследований. География. –К.:Вища школа, 1988

Переліки та форми документів, які використовуються при атестації наукових та науково-педагогічних працівників // Бюлетень ВАК України. – 2000. - № 2. – 48 с.

Філіпенко А.С. Основи наукових досліджень. Конспект лекцій. Посібник. – К.: Академвидав, 2004, 2004. – 208 с.

Цехмістрова Г.С. Основи наукових досліджень: Навчальний посібник. – К.: Слово, 2004. – 240 с.

Шейко В.М., Кушнарєнко Н.М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: Підручник. –К.: Знання-Прес, 2003. – 259 с.

9. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЕКЗАМЕНУ

1. Підвищення ефективності і якості наукових досліджень, впровадження у народне господарство.
2. Роль науково-дослідної роботи у формуванні спеціалістів.
3. Основи методології науково-дослідної роботи.
4. Специфіка науково-дослідницької діяльності.

5. Визначення науки і наукового знання. Перетворення системи знань в науку.
6. . Склад і логічна структура науки: основи, закони, основні поняття, гіпотези, теорії, ідеї.
7. Предмет науки, її методи, наукові факти.
8. Поняття про науку.
9. Наукова комунікація.
10. Науково-дослідницька діяльність студентів.
11. Підготовка та атестація наукових і науково-педагогічних кадрів.
12. Загальна методологія наукової творчості.
13. Методологія та методи наукового дослідження.
14. Методологія дослідження.
15. Фундаментальна, або філософська, методологія.
16. Загальнонаукова методологія.
17. Конкретнонаукова методологія.
18. Методи і техніка дослідження.
19. Використання методів наукового пізнання.
20. Методи, що застосовуються на емпіричному та теоретичному рівнях досліджень.
Методи теоретичних досліджень.
21. Застосування логічних законів і правил.
22. Обґрунтування проблеми і вибір теми наукового дослідження.
23. Наукова робота, координація наукових досліджень.
24. Прийоми і специфіка розробки наукової теми.
25. Складання плану-проспекту, формування розділів (глав), робота над текстом.
27. Основні принципи формування фізико-географічних понять і термінів. 28. Вимоги до термінології і створення системи понять, аналіз понять і термінів фізичної географії.
29. Методика і технологія науково-дослідної роботи.
30. Місце фізико-географічних досліджень в системі етапів пізнання: методи знаходження емпіричних залежностей і методи теоретичного рівня пізнання. Альтернативні шляхи навчання і наукового дослідження.
31. Основні джерела географічної інформації.
32. Одержання, зберігання, переробка і використання географічної інформації.
33. Географічні установи, організації, основні їх види і діяльність. Географічна інформація, географічні установи, географічні конгреси, з'їзди, конференції, наради.
34. Основні види географічних праць: наукова, науково-популярна.
35. Виробничо-технічна література, підручники і навчальні посібники, довідники, енциклопедії, реферативні журнали, офіційно-документальна література (збірники законів, постанов, норм, стандартів та ін.).
36. Періодичні видання: географічні журнали, збірники, огляди, наукові статті, замітки. 37. Депонування, анотування і реферування наукових робіт.
38. Неопубліковані документи: препринти, препринти, ксерокопії, наукові звіти, дисертації.

39. Інформаційно-пошукові системи.
40. Алфавітний і систематичний каталоги.
41. Географічна бібліографія. УДК.
42. Створення геоінформаційних систем. Інформаційні банки географічних даних.
43. Курсова, дипломна, магістерська роботи: написання, оформлення, захист. Загальна характеристика. Послідовність виконання. Підготовчий етап. Робота над текстом. Заключний етап роботи. Підготовка до захисту та захист. Керівництво та рецензування. Магістерська робота як кваліфікаційне дослідження
44. Підготовка до написання та накопичення наукової інформації. Пошук, накопичення та обробка наукової інформації.
45. Підготовка публікацій, рефератів, доповідей. Робота над публікаціями, рефератами і доповідями
46. Звіт про науково-дослідну роботу і впровадження її результатів в практику.
47. Загальні вимоги і правила оформлення результатів наукових досліджень (ГОСТ 19600-74).
48. Структура наукового звіту, компонування його розділів, рубрикація тексту, нумерація сторінок, оформлення таблиць, графіків, фото, ілюстрацій, цифровий матеріал у науковому тексті, формули. Бібліографія, правила її оформлення, система посилань на першоджерела. Додатки. Редагування. Захист наукової роботи, критерії її оцінки.
49. Впровадження результатів наукових досліджень в практику. Опублікування результатів.
50. Впровадження наукових досліджень в учбовий процес. Оцінка ефективності впровадження результатів наукових досліджень в практику.